

PRECIZĂRI REFERITOARE LA TEACA VASELOR FEMURALE

NICULESCU MARIUS CORNELIU¹, MOTOC ANDREI¹, JIANU ADELINA MARIA¹, STANA LOREDANA GABRIELA¹, ȘIȘU ALINA MARIA¹, PETRESCU CODRUȚA ILEANA¹, NICULESCU VIRGILIU¹

1 Catedra de Anatomie și Embriologie, Universitatea de Medicină și Farmacie “Victor Babeș” Timișoara

Rezumat

Datele existente în literatura de specialitate, noi am căutat să le aducem unele precizări referitoare la teaca vaselor femurale, la forma acestei teci, la orientarea pereților ei și la dispoziția arterei și venei femurale în cadrul tecii. Teaca, dedublare a fasciei lata în jurul vaselor femurale străbate un defileu muscular cuprins între masa mușchilor adductori și gracilis (medial) și mușchii cvadriceps și iliopsoas (lateral). Peste acest defileu trece în diagonală mușchiul sartorius. Noi am comparat teaca cu o pâlnie care pe secțiune transversală la toate nivelele are o formă triunghiulară. Am respectat cele trei porțiuni ale tecii descrise de majoritatea autorilor și le-am comparat cu forme geometrice, după cum urmează: prima porțiune sau canalul femural a fost comparat cu un trunchi de piramidă triunghiulară, cea de a doua porțiune sau canalul subsartorial a fost comparat cu un segment de prismă triunghiulară secționată oblic și cea de a treia porțiune sau canalul lui Hunter l-am comparat cu o prismă triunghiulară torsionată, a cărei pereți în descendența lor, își schimbă orientarea.

Cuvinte cheie: teacă, formă, pereți, vase femurale.

Considerations upon the the femoral vessels sheath

Abstract

We have tried to add some improvements to data from the anatomical books, data referring to the femoral sheath vessels, to its shape, to its walls and to the femoral vein and femoral artery disposal in the sheath. The femoral sheath, a real duplication of the fascia lata around the femoral vessels, is crossing a muscular sulcus, made of adductor muscles and gracilis muscle (medially) and cvadriceps and iliopsoas muscles (laterally). This sulcus is crossed superiorly by the sartorius muscle. We have compared this sheath with a funnel, which on transversal section at all levels is triangular in shape. We compared the three portions of the sheath with geometric forms, as following: the first portion or femoral canal, was compared with

a triangular pyramidal truncus; the second portion or subsartorial canal was compared with a triangular prisma obliquelly sectioned; the third portion or Hunter canal was compared with a torsioned triangular prisma.

Keywords: sheath, shape, walls, femoral vessels.

Am considerat că referitor la teaca vaselor femurale ar fi bine să venim cu câteva precizări care vor fi expuse în cele ce urmează. Menționăm că aceste precizări vin să se adauge la datele prezentate în literatura de specialitate.

Vasele femurale străbat un defileu muscular mărginit medial de masa mușchilor adductori și mușchiul gracilis, în timp ce lateral se află mușchiul iliopsoas și mușchiul cvadriceps. Peste acest defileu trece în diagonală mușchiul sartorius, orientat de sus în jos și dinspre lateral spre medial. Datorită dispoziției sale mușchiului sartorius i s-a dat și denumirea de mușchi satelit al arterei femurale. Acestui defileu muscular Poirier i-a dat denumirea de "pat al arterei femurale", în care poziția arterei începe la 1 cm medial de mijlocul ligamentului inghinal (ligamentul lui Poupart sau arcada lui Fallope) și se termină în porțiunea postero-superioară a condilului medial al femurului. Linia de proiecție a arterei femurale este orientată vertical, dinspre superior spre inferior, dar și ușor dinspre lateral spre medial și dinspre anterior spre posterior.[1]

Teaca vaselor femurale sau pâlnia femuro-vasculară a lui Thompson este o dedublare a fasciei lata în jurul arterei și venei femurale care se întinde între lacuna vasculară și hiatul tendinos sau inelul celui de la treilea adductor (adductorul mare). Această teacă, comparată cu o pâlnie este evazată în sus spre rădăcina coapsei și îngustată în jos, corespunzător porțiunii sale inferioare.[2]

Dacă compararea cu o pâlnie nu poate fi contestată, credem că ar fi bine să se precizeze că pe secțiuni transversale la toate nivelele, această pâlnie are o formă triunghiulară.

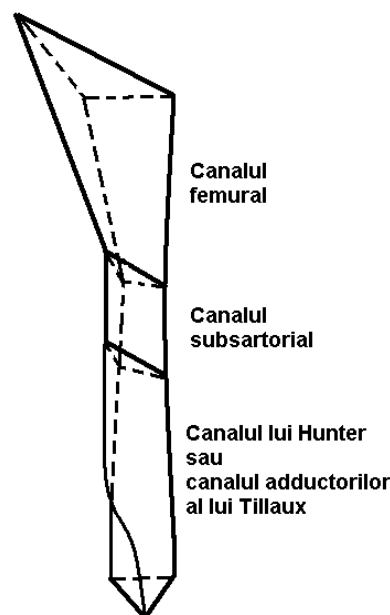

Fig. 1. Teaca vaselor femurale, comparată cu o pâlnie

Marea majoritate a autorilor au descris tecii vaselor femurale trei porțiuni: canalul femural (denumirea dată de Testut), canalul subsartorial și canalul lui Hunter sau canalul adductorilor al lui Tillaux. Mai sunt însă și autori (Paturet) care îi descriu tecii vaselor femurale două segmente, unul superior, lărgit spre lacuna vasculară și altul inferior, îngustat ce contopește canalul subsartorial și canalul lui Hunter într-un singur segment, cel inferior.

Canalul femural a fost comparat de noi cu un trunchi de piramidă triunghiulară ce se situează la nivelul triunghiului femural al lui Scarpa. Acestuia i se descriu o bază, un vârf trunchiat și trei pereți. Baza, orientată superior, corespunde lacunei vasculare, lacună pe care autorii francezi o numesc inel femural, în timp ce alți autori consideră că inel femural este doar porțiunea lacunei vasculare situată medial de vena femurală, între aceasta și ligamentul lacunar al lui Gimbernat. Vârful trunchiat privește în jos și se continuă cu canalul subsartorial

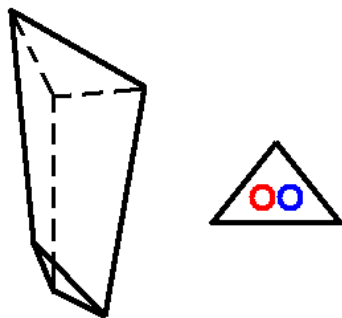

Fig. 2, Canalul femural, comparat cu un trunchi de piramidă triunghiulară, în stânga artera femurală, în dreapta vena femurală

La nivelul trigonului femural al lui Scarpa, fascia lata se dedublează într-o foiță superficială și o foiță profundă care se separă la marginea medială a mușchiului sartorius și se reîntâlnesc la marginea laterală a mușchiului adductor lung. Între cele două foițe se află canalul femural care cuprinde trei loji: una laterală sau arterială în care se situează artera femurală, alta mijlocie sau venoasă ce conține vena femurală și cea de a treia, loja medială sau limfatică care adăpostește nodurile limfatice inghinale profunde. Loja limfatică mai poartă și numele de infundibul, denumire ce aparține nomenclaturii franceze, în timp ce nomenclatura internațională înțelegea prin infundibul întregul canal femural.[2,3]

Cei trei pereți ai canalului femural sunt tapetați de cele două foițe, superficială și profundă, ale fasciei lata. Peretele anterior este reprezentat de foița superficială ce se întinde între mușchii sartorius (lateral) și adductor lung (medial). Fiind presărată cu numeroase orificii acestei foițe i s-a dat numele de fascia cribrosa, denumire dată de Thomson. Foița profundă trece dinspre lateral spre medial peste mușchii iliopsoas și pectineu. Peretelui postero-lateral îi corespunde mușchiul iliopsoas pe care stau aplicate ramurile nervului femural, în timp ce corespunzător peretelui postero-medial se situează mușchiul pectineu. Prin unghiul diedru format de mușchii iliopsoas și pectineu trec vasele femurale.

Canalul subsartorial poate fi comparat cu un segment de prismă triunghiulară secționată oblic, pe direcția mușchiului sartorius. Acestuia i se descriu un orificiu superior prin care se realizează comunicarea cu canalul femural, un orificiu inferior ce se continuă cu canalul lui Hunter și trei pereți. Peretele anterior îl formează mușchiul sartorius conținut într-o dedublare a fasciei lata, peretele postero-lateral este reprezentat de vastul

medial al mușchiului cvadriceps cu fascia acestuia, iar cel de al treilea perete, cel postero-medial îl constituie mușchiul adductor lung cu fascia lui de înveliș.

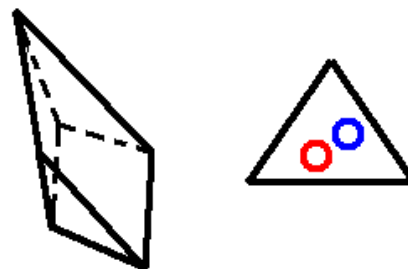

Fig. 3, Canalul subsartorial, comparat cu un segment de prismă triunghiulară, în stânga artera femurală, în dreapta vena femurală

Față de canalul femural, în canalul subsartorial vasele femurale încep să se torsioneze, schimbându-și orientarea, respectiv artera se orientează dinspre lateral spre anterior, iar vena se îndreaptă dinspre medial spre posterior. Această torsionare a vaselor femurale se va continua și în canalul lui Hunter astfel încât în porțiunea terminală a acestui canal artera să treacă spre medial și vena spre lateral.[1,4]

Trebuie menționat faptul că pe tot traiectul lor vasele femurale sunt înconjurate de o condensare conjunctivă, ca un veritabil manșon ce solidarizează artera și vena femurală, favorizându-se astfel circulația de retur a sângelui, cunoscut fiind faptul că venele membrului inferior tributare sistemului cav inferior sunt vene valvulare.

Canalul lui Hunter sau canalul adductorilor al lui Tillaux a fost comparat de noi cu o prismă triunghiulară torsionată, a cărei pereți, în descendența lor, își schimbă orientarea. Unii autori descriu cei trei pereți ca fiind unul posterior, altul anterior și cel de al treilea medial (Paturet), orientarea acestor pereți fiind valabilă doar într-o anumită porțiune a canalului lui Hunter.

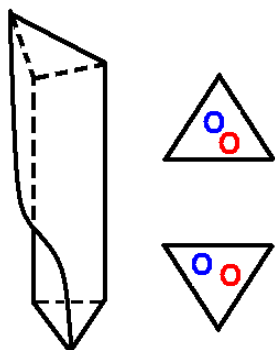

Figura 4, Canalul lui Hunter sau canalul adductorilor al lui Tillaux comparat cu o prismă triunghiulară torsionată, în dreapta artera femurală, în stânga vena femurală

Comparând această a treia porțiune a tecii vaselor femurale cu o prismă triunghiulară torsionată, noi considerăm că cei trei pereți își schimbă orientarea. Astfel peretele postero-lateral care devine antero-lateral este reprezentat de vastul medial al mușchiului cvadriceps, cu fascia sa, peretele postero-medial care devine posterior îl formează mușchiul adductor mare căruia în porțiunea superioară i se adaugă și mușchiul adductor lung, cu fasciile lor, iar peretele anterior care devine antero-medial îl constituie membrana vasto-adductorie care este reprezentată de o serie de fibre arciforme ce se întind între mușchii vast medial și adductor mare. Superior canalul lui Hunter comunică cu canalul subsartorial și inferior cu regiunea poplitee prin hiatul tendinos sau inelul celui de al treilea adductor.

Considerăm că prin datele pe care le-am prezentat am reușit să aducem câteva precizări referitoare la teaca vaselor femurale.

Bibliografie

1. Paturet, Traité d'Anatomie Humaine, Tome II, Ed. Masson, 1951
2. <http://archive.student.bmj.com/search/pdf/03/09/sbmj318.pdf>
3. "The Arteries of the Lower Extremity". <http://education.yahoo.com/reference/gray/subjects/subject/157>. Retrieved 2010-04-05.
4. LifeHugger. <http://mc.lifehugger.com/moc/389/femoral-triangle-boundaries>. Retrieved 2009-12-19.